

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогічної та соціальної освіти

Кафедра педагогіки, психології та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
_____ 2022 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІДЕРСТВО І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ
ОКР «бакалавр»
(Для всіх спеціальностей)**

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олексюк Оксана Євгенівна, доцент кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти

Протокол від «_____» серпня 2022 року № 1.

Завідувач кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти _____
(Яблонський А.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти

Протокол від «__» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Степанова Т.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від « _____» серпня 2022 року № 14

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Кузнецова О.А.)

Анотація

Програми вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Лідерство і самореалізація особистості», складена як вибіркова дисципліна для студентів 2 курсу.

Дисципліна «Лідерство і самореалізація особистості» в системі підготовки сучасних фахівців займає важливе місце серед вибірових навчальних дисциплін. На сучасному етапі державотворення та розвитку суспільства нашої країни особливе значення набувають наявність якостей та вмінь лідерства, що приводить до професійної успішності в організації діяльності.

При вивченні дисципліни «Лідерство та самореалізація особистості» у студентів формується свідомо мотивація лідерства, власного вдосконалення, підвищення рівня соціально-філософської культури, усвідомлення кожним власної індивідуальності та оволодіння механізмами лідерства та самореалізація, самопізнання та саморозвитку.

Ключові слова: лідер, лідерство, концепції лідерства, самореалізація, самодетермінація, саморозвиток, самоактуалізація, життєвий шлях, стратегічний план життя.

Annotation

Programs for the study of the elective discipline "Leadership and self-realization of the individual", developed as an elective discipline for 2nd year students.

The discipline "Leadership and self-realization of the individual" in the system of training of modern specialists occupies an important place among the elective disciplines. At the present stage of state formation and development of the society of our country the presence of qualities and skills of leadership acquires special value that leads to professional success in the organization of activity.

When studying the discipline "Leadership and self-realization of the individual" students form a conscious motivation for leadership, self-improvement, raising the level of socio-philosophical culture, awareness of their own individuality and mastering the mechanisms of leadership and self-realization, self-knowledge and self-development.

Key words: leader, leadership, concepts of leadership, self-realization, self-determination, self-development, self-actualization, life path, strategic life plan.

ВСТУП

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра»; наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 407; додатком до листа МОН України від 03.07.2018 р. № 1/9-415.

Робоча навчальна програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Лідерство і самореалізація особистості», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Міждисциплінарні зв'язки: психологія (загальна, дитяча, педагогічна), психологія соціальна, педагогіка, філософія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу «Лідерство і самореалізація особистості» – формування у здобувачів вищої освіти усвідомленої мотивації до лідерства, власного удосконалення, підвищення рівня соціально-філософської культури, усвідомлення кожним власної індивідуальності та оволодіння механізмами лідерства і самореалізації, самопізнання і саморозвитку.

1.2. Навчальний курс «Лідерство і самореалізація особистості» спрямований на виконання таких **завдань**:

- формування у студентів наукових і професійних знань у сфері ефективного лідерства,
- вироблення мотивації та прагнення до лідерства;
- активізація лідерського потенціалу як сукупності умінь самоуправління і управління іншими людьми.
- розвиток психологічної культури майбутнього керівника і освоєння технологій створення і просування особистого бренду керівника-лідера,
- формування небайдужої, активної позиції у вирішенні проблем як особистого життя, так і у суспільній сфері діяльності;
- сприяння формуванню оптимістичного сприйняття навколишнього середовища, стійкості у стресових і кризових ситуаціях;
- створення й закріплення позитивного досвіду лідерської поведінки та взаємодії з послідовниками;
- розвивати у студентів інтелект, творчі якості, здатність до науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

ЗК-2	Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел
ЗК-3	Здатність ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми

ЗК-4	Здатність приймати обґрунтовані рішення
ЗК-5	Здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій
ЗК-6	Здатність до співпраці і взаємодії в команді
ЗК-8	Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм

II. Фахові:

ФК-1	Здатність до розвитку лідерських якостей особистості фахівця своєї професійної діяльності
ФК-7	Здатність до навчання дітей суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні положення і глосарій класичних теорій лідерства;
- актуальні проблеми і теми сучасного лідерства, а також найвищі стандарти досягнень в лідерстві;
- психологічні характеристики таких явищ та процесів як: лідерська поведінка, лідерські ролі, лідерська мета, персональний бренд та імідж лідера, стилі лідерства, передумови ефективного лідерського впливу, чинники ефективної взаємодії та комунікації тощо;
- основні принципи управління командою та характерні параметри системи управління;
- технології публічного виступу й управління аудиторією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти**:

- демонструвати знання і розуміння сучасних вимог до ефективного лідерства;
- описувати і пояснювати досвід ефективного лідерства в реальному житті;
- визначати цілі для особистісного, академічного та кар'єрного росту, а також працювати для їх досягнення;
- формувати власний стиль лідерства;
- здійснювати вибір ефективного стилю лідерства в організації;
- обирати адекватні психотехніки управлінського впливу;
- визначати готовність колективу до формування команд;
- вести дискусію й управляти аудиторією;
- формувати та підтримувати довгострокові партнерські стосунки;
- здійснювати презентацію ділової інформації.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1 Вміти виробляти особистісні стратегії лідерства і самореалізації та виявляти здатність до саморозвитку.

ПРН 2 Визначати напрями власної самореалізації та удосконалення професійно-важливих якостей лідера

ПРН 3 Здійснювати обґрунтований вибір методів навчання та самонавчання, планування кар'єри та професійної самореалізації

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

КРЕДИТ 1. ЛІДЕРСТВО ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФЕНОМЕН

Тема 1. Методологічні концепти курсу. Феномен лідерства як міждисциплінарна проблема.

КРЕДИТ 2. РОЗВИТОК ПРОБЛЕМИ ЛІДЕРСТВА В СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Тема 2. Лідерство як місія і саморозвиток

Тема 3. Питання здібностей до лідерства в контексті проблематики дисципліни

КРЕДИТ 3. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР.

Тема 4. Методологічні аспекти та проблематика самореалізації особистості як наукової категорії

Тема 5. Типологія теорій самореалізації: теоретичний аналіз

КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЖИТТЄВОМУ ШЛЯХУ

Тема 6. Принцип самореалізації та поняття життєвого шляху

Тема 7. Самореалізація, само актуалізація і самодетермінація особистості (А.Маслоу, К.Роджерс).

КРЕДИТ 5. РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ФАКТОРУ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Тема 8. Механізми формування лідерського потенціалу

3. Рекомендована література

Базова

1. Боришевський М.Й. Самотворення особистості і соціально-психологічна сутність детермінанти становлення та розвитку /М.Й.Боришевський; за ред.С.Д.Максименка // Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України «Проблеми загальної та педагогічної психології». К., 2012. Т. XIV, ч. 1. С. 28-35.
2. Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 40. С. 176-184. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28
3. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості /Сергій Дмитрович Максименко. К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2006. 240 с.
4. Радул В.В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. 352 с.
5. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання [Текст]: навч. Посібник

К. : ЦУЛ, 2014. 250 с.

Допоміжна

1. Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua>. Дата звернення 27.08.2017 р.
2. Гуменюк, О. Є. Психологія впливу [Текст] : монографія / Оксана Євстахіївна Гуменюк. Тернопіль : Економічна думка, 2003. – 304 с.
3. Кушнір Р. Дій! Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. 208 с.
4. Мітлош А.В., Маляко В.О., Бажанюк В.С., Камишин В.В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. 290 с.
5. Москаленко, В. В. Психологія соціального впливу [Текст] : навч. Посібник / В. В. Москаленко. К. : ЦУЛ, 2007. 448 с.
6. Сергєєнкова О.П. Самопізнання: Навчально-методичний посібник / Сергєєнкова О.П. Черкаси: Видавець Чебаненко Ю.А., 2011. 334с.
7. Собченко, О. М. Психологія впливу [Текст] : навч. посібник / Олександр Михайлович Собченко. Рек. МОН. К. : Кондор-Видавництво, 2013. 158 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота (КР), поточне оцінювання, тести проміжного і підсумкового контролю, оцінювання завдань самостійної роботи.